

dictum. consultius enim, & gratius acci-
 sisset, si de meis laudibus obticuiſſes, quas
 mihi non arrogo, rationibus, solidisq̃ue ta-
 men argumentis egisſes, vt te facturum in
 oſo libri titulo inſinuaueras, quod vbi præ-
 titeris, non ſatis apparet. Fortaſſe facilio-
 ra videbantur initio, quæ animo verſabas,
 quæq̃ue tibi demonſtrare poſſe videbaris:
 ſed voluntati minus obſequentem ſe præ-
 ſtuit ſtylus, & reſuit appingere calamus, quæ
 mens non recte digeſſerat. Sed laus, quan-
 tula cunq̃ue, tua tamen ſit voluiſſe: ſi voto res
 non reſpondit; humani ingenij conditioni
 tribuatur, quod non omne, quod libet, ex-
 cundere pro arbitrio poteſt. certè illud pen-
 ſandũ fuerat, obruta iam ingenia multorũ,
 & impugnatione Calendarij defatigata, &
 nequicquam torta, ſpem victoriæ eripuiſſe
 omnibus; nec tam dubium ſpiſſumq̃; opus,
 niſi compositis cum rei difficultate viribus
 uiſſe tentandum. Et vt ingenuè, quod eſt,
 fatear, non rarò mecum ipſe cogitaui, quid
 rei eſſet, cur tantopere non pauci no-
 ſtræ ætatis Mathematici, ijque non ignobi-
 les, omnem ſuam induſtriam operamq̃; cõ-
 ſutulerint, cum poſſint alioquin in tam lato
 & aperto ampliſſimæ diſciplinæ campo o-
 peram locare ſuam, vt Gregorianum Calen-
 darium, tamquam inimicam & inſenſam
 arcẽ, oppugnarent, obſiderent, demoliren-
 tur?

tur? Hæc mecum cogitanti illud venit in mentem: huiusmodi homines, vt is qui ex Dianæ Templi incendio famosam, & sacri-lego scelere nobilitatam famam captare voluit; vel ex ipsa Calendarij oppugnatione ingloriam emendicare gloriam, & illaudatam ambire laudem iniuste contendere. Deus bone alius iam mihi seni, & affecta ætate ex alio labor trahitur, non vt Gregorianum Calendarium emuniam, sed vt veteratoriè & malitiosè per calumniam intentas machinas euertam, quæ idè excuduntur, & quotidè aliæ de nouo excogitantur, vt ipse iam ijsdem nugis, & fastidij plenis defatigatus liberum cuique faciam, quodcunque voluerit blaterare, vt victoria, quandoquidem haberi rationibus & rei æquitate non potest, silentio meo, & improvida taciturnitate obtineatur. Et sanè impetrassent à me id facile, si eorum, quæ isti afferunt, rationem habendam esse iudicassem, sed cum de tanti negocij dignitate detrahi viderem, si incon-sultè reticuissem, & duobus verbis, vt dicitur, friuolis sophismatis & paralogismis respondere recusassem; nec officio meo vnquam deesse volui, nec eorum licentiæ liberiores aperiri campum mihi permittendum esse duxi. Certè illud non negauerim, ex omnibus qui hætenus in Calendarium irruerunt, nec peritius quenquam, nec melius,

is, quàm te, Georgi scripsisse. Proinde in
maximam spem veni, vnum te fore ex acer-
mis nostri Calendarj propugnatoribus, si
meas pendendas rationes candidè & syn-
erè, quod facies, accefferis. multum enim
fert, quo animo quis vel scribat, vel aliena
erlegat, turbidus enim & lutulentus fons
nec accipere, nec reddere imaginem po-
est; hic idem si liquidus, & illimis sit, quod-
unquè opposueris, probè referet. Amicè
gitur, vt soleo semper, moneo, ne tibi plus
olito placeas, neque ad Lesbiam, vt dicitur,
regulam tuas exigas opinationes, sed ad fir-
missimam Mathematicæ normam, quam si
adhibueris, luce clarius perspicies, non in fi-
nes modo, sed nullos penitus errores in Ca-
endario nobis excidisse; neque enim erro-
res dicendi sunt, quos necessitas, non igno-
rantia secum affert; quiq̃ nullius ingenij
ueant subtilitate vitari. Itaque, mi homo,
arcius ista viris obijcienda memento, vbi. n.
erba exciderunt, reuocari non possunt, &
alentium sapissime profuit etiam ad gloriæ
onsequutionem, quam dum auidius appe-
s, aliorum insectatione scriptorum, turpius
mittis. neque supra vires, ingeniumq̃; cœ-
ta tentanda sunt; sed qui posteritati libro-
um editione studet, vt implumes, nec dum
xpertæ cælum auiculæ volatu abstinent, se-
que intra nidum continent imbecillitatis

fuæ consciæ, vsque dum validior penna tenuè corpusculum per auras impunè ferat, paulatim & sensim, vt dicitur, sine sensu, ea primum improbæ & malignæ luci committere debet, ex quibus nisi cumulatissimam referat laudem, certè nullam inde vel liuoris notam, vel ignorantia labem contrahat. Non grauatè credo feres à Sene, qui tot annorum spatio in dubio hoc puluere currum versauit, tam humaniter moneri, quandoquidē, vt tu ipse dicis, veritas adhuc minutula degeneri partu licet odium pariat, mox validior & robustior natiua virtute beneuolentiam amoremq; progignit. Et verò auerfetur quāuis primò amarorem potionis æger, mox eam haustam amat, gaudetque dum inamabili ex radice fructum sperat se reportaturum omnino suauissimum. Tu verò si me audies, ingenium istud excoles seueriore cultu, iudicio longe strictiore; lucem fuge ad tempus, & illius publicandi ambitionem euita, vsque dum vel nonum pressum in annum, quodcunq; opus excudes, tutò versari per hominum manus possit. Sic enim non pœnitendum, & laborum tuorum, quos non malè sanè collocaueris, si perges, & ingenij fructum referes. Vt enim non multò ante dixi, ingenium non desidero in tuis scriptis, sed veritatem in rationibus, iudicium in sententijs, quod inconsultò ea in
me

scripseris, quæ nec probasti, nec probare
quam poteris; & ea pollicitus sis, quæ nus-
quam apparent. Quod ad extremum, me
consultore, ad tam difficile opus te descen-
disse dicis, de tuo addis; næ tu si me consu-
uisses, intempestiuè prodixisses in scenam,
antequam tecum & musis diu accinuisses,
quæq; tacitus limasses, quod tot tamq; varijs
ominũ sententijs erat subijciendum. Nunc
erò, non inficiabor, consultor accedo; con-
siliū salutare illud est, ut malè cantata re-
santes, docilemque te ad ea, quæ dicturus
sum præbeas; neque te, licet erraueris, didi-
xisse pudeat, non potest enim athleta ma-
gnos spiritus ad certamen afferre, ut ille ait, Senec. ep. 73
qui nunquam fagillatus est. Ille qui fudit
anguinem suum, cuius dentes crepuerunt
sub pugno, ille qui supplantatus aduersariū
toto tulit corpore, nec proiecit animum
proiectus, qui quoties cecidit effectus peri-
tor surrexit, cum magna spe descendit ad
pugnam. Hoc extremum addidi, ut intelli-
gas medicinam me, non venenum adhibe-
re, & curationem afferre non gladium. Æ-
qui igitur bonique facias, sic te Deus amet,
quæ a me dicuntur, abest enim omnis dolus
malus, aculeus in mea oratione nullus erit,
qui non suauiter pungat, extimuletque te
beneuolè magis, quam contumeliosè. At-
que ut hinc ordiar, hoc tuum Calendarium

Germanne infidum & inconstans cum primis est: ventus & nubes, vt ille ait, & pluuiæ non sequentes. Enimuero multa pollicetur initio, tum nihil præstat: quod ne verbis à nobis tantum id dici, non re ostendi conqueraris, sic demonstro.

1. PRIMO, non video nouum cyclum lunarem, de quo te iactas. Vbi nam obsecro ille in toto hoc Calendario latet, quas amabo te tam abstrusas se recepit in latebras? An quia triginta aureos numeros partim simplices, & partim æquatos constituis? Verum hoc non est nouum cyclum lunarem condere, sed cyclum decem nouennalem aureorum numerorum mirum in modum perturbare, & cum quibusdam numeris interiectis confundere: cum cyclus lunaris apud omnem antiquitatem, etiam ante aduentum Christi Domini, continuerit semper vnde viginti tantummodo annos, quod & in Apologia contra Mæstlinum, & in explicatione Calendarij abunde docui. Verum de hac incondita aureorum numerorū conditione, atq; multitudine paulò post dicam. Neque enim in Ecclesia admittendum est, vt introducantur triginta aurei numeri, qui vt fictitij sunt, ac numquam auditi, ita multos post se trahunt errores, vt suo loco manifestum erit.

2. DEINDE, non agnosco tam insignes
meos

cos errores, quos te refutasse gloriaris, quod suo loco ostendam. Sed diluamus prius ea omnia, quæ in Epistola nuncupatoria Calendarium Gregorianum inconfidè dixisti. Afferis inprimis, Astronomos ueriter conqueri, quòd Calendarium Gregorianum nec iustum sit, nec priscos Ecclesie Orthodoxæ ritus conseruet: quia uidelicet in eo nec apparens, nec medium, nec fictum illud, quod reformatores Calendarii excogitarunt, æquinoctium in die 21. Mar- fixum manet. Qui verò sunt, obsecro, isti Astronomi? Certè tui similes, qui plus scire putant, quam alios.

ADDIS, eosdem Astronomos conqueri, quòd Epactæ Calendarij ita calculo cælesti adaptatæ sint, ut non rarò luna, quæ earum indicio est xiiij. iuxta calculum primum sit ij. Ex quo sequitur, nos sacrum Pascha sæpe in ultimo Hebræorum mense, sæpe etiam in ultimo xiiij. celebrare.

DENIQUE ais, Astronomos illos ægere, quòd reformatores Calendarij nouum quendam, ac molestum, nec non per se discontinua numerorum interualla, de anno in annum saltantem Epactarum cyclum, quo numquam ante hac Ecclesia vsa est, in- uenerint, cum antiquus aureus numerus, modo illi æquatio adhibeatur, idem quod Epactæ, & faciliori quidem ratione, præstare possit.

5. HÆ sunt grauissimæ querelæ, quas ex ore tuo Astronomi illi de Gregoriano Calendario afferunt: quas nullius esse momenti, ex his intelliges. Prima enim mera est calumnia. Iustissimum namque est Calendarium Gregorianum, omnesque ritus priscos Ecclesiæ Catholicæ conseruat. quod copiosissimè & in Apologia contra Mæstlinum, & in explicatione Calendarij Gregoriani à nobis est demonstratum. Quod autem addis, nec apparens, nec medium, nec fictitium illud, quod reformatores Calendarij excogitarunt, æquinoctium in die 21. Martij fixum manere; videris non legisse caput 5. Explicationis Calendarij, vel cap. 5. lib. 1. Apologiæ contra Mæstlinum, vbi pluribus verbis doceo, reformatores neque de vero, neque de medio æquinoctio Astronomico, neque de fictitio aliquo loqui, sed de æquinoctio anni Alphonfini, qui medius est inter maximum, ac minimum annum, secundum quæ instituta est æquatio æquinoctij quadringentorum annorum: cum, vt omnes Astronomi docent, in annis 134. vnum diem anticipet, & in annis 402. tres dies. Neque valde solliciti fuere de æquinoctio vero, quod inæquabiliter progreditur, modo à die 21. Martij versus finem mensis recedendo, modò iterum ad eum diem versus mensis principium accedendo. quod ex tuo quoque
cal-

calculo capitis 7. liquidò constat. Neque verò Ecclesia irregulari æquinoctij motui alligata est, ne perpetuum dissidium inter fideles excitetur. Lege, quæso te, supra dictum cap. 5. ex quo facile intelliges, te frustra in tuo Calendario ad nauseam vsque æquinoctium verum nobis obijcere.

6. Ad secundam querelam respondimus in Explicatione Calendarij pluribus in locis. Nimirum propter cycli imperfectionem, quicumque is sit, contingere nonnunquam, (quod tamen in Gregoriano Calendario rarissimè accidit) vt Pascha in vltimo Hebræorum mense, vel etiam in ipsa xiiij. Luna celebretur. Id quod etiam in tuo Calendario fit, & quod absurdius est, sæpissime in eo Pascha celebras in secundo, vel vltimo mense, & quidem extra terminos, quos Patres nobis præscripserunt.

7. TERTIA querela in tuum potius Calendarium, quàm in nostrum quadrat. Tui enim aurei numeri æquati sine vllò ordine liberius quam velles saltant, neque certis legibus tenentur, vt suo loco clarius aperiam. Epactarum verò cyclus nouus non est, neque verum est, illo nunquam antehac Ecclesiam vsam esse. Nonne etiam rustici, nautæ, ac vulgus imperitum per Epactas ætatem Lunæ semper inuestigarunt? Nonne in omnibus libris Ecclesiasticis, vt in Breuiarijs,

rijs, ac Missalibus, docetur inuentio Epactæ, eiusque vsus? Quid enim magis accommodatum excogitari potest ad Nouilunia, pleniluniaque media exploranda, quam Epactarum cyclus? Epactæ namque sunt numeri dierum, qui mense Decembri post vltimam anni lunationem supersunt, vt cap. 9. in Explicatione Calendarij declarauimus. Neque verò de anno in annum sine ordine saltant, vt cauillaris: sed semper per 11. progrediuntur, nisi quando aureus numerus est 19. tunc enim adiunguntur 12. ad Epactam, vt sequentis anni Epacta formetur, vt cap. 10. in Explicatione Calendarij diximus.

8. In eadem postea Epistola nuncupatoria triumphum de me canis, quòd in Apologia aduersus Mæstlinum quasi contraria sim locutus: cum pag. 296. mirificè gloriator, in Calendario Gregoriano omnes esse errores vitatos: deinde pag. 322. affirmo, in nullo Calendario omnes errores euitari posse. Sed audi bone vir, non intelligo in priori loco, omnes omnino errores esse euitatos, cum hoc fieri non possit, quod aliqui nequeant vitari, & ob id errores simpliciter dicendi non sint; sed quod ex his ipsis multò pauciores, & minores, in nostro Calendario inueniantur, quàm in veteri. Ita namque pag. 299. me dixisse reperiēs. Quod ad tertium errorē attinet, (ne videlicet Pascha Lunam

Lunam xxj. cōsequatur, hoc est, ne in quar-
 tam hebdomadam mensis Lunaris incidat)
 si error dicendus est (cum in nullo cyclo vi-
 tari queat) ingenue confitemur Canon. 2.
 Calendarij noui, propter postpositionem
 necessariam accidere interdum, vt Pascha
 in principium quartæ hebdomadæ, hoc est,
 in Lunam xxij. siue in posteriorem quadra-
 tum Lunæ aspectum incidat. Quid igitur
 habes hoc loco, quod obijcias? nihil profe-
 ctò, cum ibidem perspicuè explicauerim,
 esse necessariò aliquos errores, qui propter
 imperfectionem cycli vitari nequeant. Ex-
 pecta paulisper, donec in ijs, quæ sequuntur,
 videas, in quot errores, ob æquatum au-
 reum tuum numerum, & æquationē æqui-
 noctij veri, imprudens incurras.

9. Ad extremum in eadem Epistola affers
 causam, cur Calendarium hoc tuum con-
 scripseris: quia videlicet Mæstlinum, ad si-
 mile quid audendum hortatus sum; ac pro-
 inde, quod ipse facere non potuit, illud feli-
 citer te ad vmbilicum perduxisse gloriaris.
 Verum habeo hic, Germanne, nonnihil,
 quod ex te paulo diligentius exquiram. Pri-
 mum enim Catholicus si es, vt præ te fers,
 (quamuis hac de re suspicari quis possit eò,
 quod Calendarium tuum iudicio atq; cen-
 suræ Dauidis Origani viri hæretici submise-
 ris; cum optimè noris, omnes hæreticos pro-
 batos

baturus scripta quælibet contra Romanani
 Ecclesiam edita) quid est, quòd post Bullam
 Gregorij xij. qua præcipitur, vt omnes no-
 uo Calendario Gregoriano vtantur, ausus
 fueris nouum tuum nobis obtrudere? præ-
 fertim cum Clemens viij. in sua Bulla pro-
 hibeat omnia alia Calendaria, quæ à vobis in
 posterum constituentur? Neque enim te
 defendere potest mea adhortatio, qua Mæst-
 linum ad idem faciendum inuitaui. Cum e-
 nim is hæreticus sit, probè sciebam, illum
 paruipendere Ecclesiæ Catholicæ auctori-
 tatem, ac propterea suo arbitratu Calenda-
 rium aliud, etiam contra præceptum Ponti-
 ficis, audere moliri, cum minas eius ac pœ-
 nas non metuat. quod de homine Catholi-
 co nemo sibi persuadere debet. Deinde non
 præstitisti, quod pollicitus es, & quod Mæst-
 lino suasi. Neque enim Calendarium tuum
 annum ciuilem, & cyclos ab Ecclesia vsita-
 tos adhibet, sed verum motum æquinoctij, &
 cyclum aurei numeri mirum in modum
 perturbatum & confusum, vt suo loco dice-
 mus, nobis proponit: neque regulas faci-
 les, ac perpetuas ad captum vulgi accom-
 modatas præscribit. Deniq; si habebas, quod
 in Calendario Gregoriano displicebat, qua-
 re illud non proposuisti ante eius publica-
 tionem, quando Stephanus Poloniae Rex
 Compendium Calendarij à Gregorio xij.

ad

ad Principes missum per suos Mathematicos examinavit, atq; approbavit. Sanè tunc integrum erat cuique suam sententiam exponere. Nunc autem intempestiva nimis est hæc tua diligentia in nouo Calendario concinnando. Nam etsi omnibus constaret numeris, vt falso prædicas, non tamen illud recipiendum esset, cum iam Gregorianum in Ecclesia Catholica vbiq; susceptum sit, atque approbatum: præsertim cum hoc ad vulgarem, popularemque sensum magis sit, quam tuum, accomodatum. Atque hæc contra ea, quæ in Epistola dedicatoria Calendario Gregoriano objicis, dicta sint.

10. IAM verò quod ad Calendarium tuum attinet, non nego, multa in eo ingeniosè & acutè inuenta esse, & excogitata: sed quæ ad rationem Calendarij Ecclesiastici, quod popolare esse debet, & captui vulgi accommodatum, non omnia pertineant, immò pleraque ei aduersentur. Primum enim quis æquo animo ferat interiectionem illorum 11. numerorum inter binos aureos numeros non proximos? Cum enim neque sint aurei numeri, neque Epactæ, qua auctoritate, aut quo exemplo illuc intruduntur? Res enim est prorsus noua, & insolita, ac sine vlla necessitate excogitata: cum sine ea longe facilius Nouilunia reperiantur per Epactas, vt supra Num. 7. diximus, atque in Explicatio-

ne Calendarij docuimus ; ac planius exponemus, cum ad æquationem tuam aureorum numerorum ventum erit. Nunc autem sic habeto, aureos tuos numeros æquatos, chimæra omnino per similes esse, quippe qui temerè sint conficti ; & quidem non recte abs te inuēti. Adde quod aliqui ex ipsis constituent vnā Lunationem dierum 31. immò interdum dierum 32. quo quid monstrosius, vel absurdus dici potest ? Sed hæc infra.

II. QVIS etiam tibi non succenseat, quod cap. 4. æquationem æquinoctij per quadringentos annos progredientem, & ad medium annum institutā respuit, amplecterisque æquationem secundum verum motum directam, quæ valde inæquabilis est, & irregularis ? An non in Compendio Calendarij ad Principes Christianos anno 1577. transmissio disertè docuimus, quo id pacto fieri deberet, si id expediret ? Quid tibi, obsecro, tunc venit in mentem ? An non stultitia est, velle Ecclesiam ad veros motus astringere, & fideles cogere verum æquinoctium supputare ? Quis dirimet inter eos dissidium, quod necessariò orietur, cum hic has tabulas, ille alias contenderet sequendas ? Sanè tabulæ Prutenicæ æquinoctium verum conijciunt in alium diem, & Alphonsinæ in aliū, & calculus Tychoenicus in alium. Exempli
causa,

caussa, Anno Domini 43103. quem tu tam
 procul distantem curiosissimè elegisti, ut ca-
 lumniā Calendario nostro parares, æquino-
 ctium vernum iuxta tabulas Prutenicas fiet
 8. fermè diebus post diem 21. Martij: secun-
 dum Alphonsinas, 4. tantum ferè diebus:
 quod calculus Tychonicus exhibet 8. circi-
 ter diebus ante 21. Martij. Quodnam ergo
 ex his Ecclesia Catholica sequetur? Idem in
 alijs annis cerni potest. Ad complures nam-
 que annos æquinoctium tam ex tabulis Pru-
 tenicis, quam ex Alphonsinis supputavi. ut
 anno 9103. Prutenicæ tabulæ exhibent æqui-
 noctium die 27. Martij: quod Alphonsinæ
 in diem 24. retrahunt. Muta quæso senten-
 tiam, si sapis, & nobiscum æquationem sta-
 bilem atque vniformem 400. annorum re-
 cipe: de qua pluribus verbis disserui in Ex-
 plicatione Calendarij cap. 5. 6. & 7. præser-
 tim verò, quia te etiam teste cap. 10. Eccle-
 sia spretis veris coniunctionibus luminariū,
 medias adhibet. Quin etiā Franciscus Vieta
 vir doctissimus, & Iosephus Scaliger, qui a-
 cerrimè Gregorianum Calendarium op-
 pugnarunt, non sunt ausi hanc nostram æ-
 quinoctij æquationem per 400. annos pro-
 gradientem reprehendere, sed eam, ut pro-
 habilem, vltro receperunt. Quod si quando
 accidat, Pascha ante æquinoctium verum
 celebrari, id absurdum non est, ut in Expli-

tione Calendarij cap. 5. Num. 12. declarauī. Eodemque cap. Num. 14. docui, quo pacto restituendum sit æquinoctium ad diem 21. Martij, si fortè longius ab eo recesserit, & spes non sit, vt ad eum reuertatur, quod iterum cap. 7. Num. 5. repetij. Ex his ruunt omnes tuæ obiectiones, vociferationesque, quibus Calendario Gregoriano improbras, quod non semper Pascha peragat post æquinoctium. Agnosce quoque tuum crimen, quod non executus es consilium, quod Mæstlino dedi: quippe qui non proponas regulas faciles, ac populares, vt par est, & quæ in Ecclesia sunt semper vsurpatæ. Lapsus quoque meos quos vocas, æquinoctiorum in 22. annis, quæ in Explicatione Calendarij cap. 7. supputaui, quos quidem in tuo Calendario cap. 7. annotasti, nullius esse momenti, facile cuiuis intelliget, si diligenter mea æquinoctia cum tuis conferat. Paruam enim differentiam inter ea reperiet, cum tua post mediam noctem computentur, mea autem ad tempus circa meridiem, vel mediam noctem, vel certè circa occasum Solis, non habita ratione horarum, referantur, v. g. anno 3156. pono æquinoctium fieri die 20. Martij circa occasum Solis, quod tu ponis die 20. hora 21. post mediam noctem. quæ, obsecro, differentia inter vtrumq; existit? certè nulla ferè. Ita quoque

que anno 1653. statuo æquinoctium die 20. post mediam noctem, quod tu reponis in die 21. hor. 0. post mediam noctem. Sic etiã anno 15804. æquinoctium à me inuentum est die 23. circa mediam noctem; quod tu ponis in die 23. hora 22. post mediam noctem, id est, duabus horis duntaxat ante mediam noctem quam nos post meridiem diei 23. computamus. Et sic de alijs. Itaque nodum in scirpo quæris, vt fertur, ac solum calumniari velle videris. Et quidem æquinoctia illa non ego solus, sed alij viri exercitari mecum calcularunt, vt de illis dubium esse non possit. Et sanè æquinoctium anno 20005. nondum recessisse à die 21. cum illud fiat die 20. post mediam noctem, quod tuus calculus ponit in die 21. hora 5. post mediam noctem, hoc est, post mediam noctem quæ diem 20. insequitur, nemo negabit: quamuis in aliquibus annis minoribus, prætertim anno 9103. à te prolato aliquot diebus ultra diem 21. reperiatur. Sed hoc non impedit æquationem Calendarij Gregoriani, cum iterum ad diem 21. sponte sua redeat in annis sequentibus. Accusanda est in hoc negotio tabularum inconstantia, atque interitudo: quæ me coëgit asserere, æquinoctium vernum ante annum 20005. numquam vltra diem 23. Martij accidere posse; quandoquidem tunc hæret adhuc circa

diem 21. Et quis crederet, in aliquibus minorib. annis illud vltra 23. & 24. & eò amplius prolapsurum, & rursus versus diem 21. appropinquaturum, nisi calculus id ostenderet? Coniectura profectò satis probabili adduci quilibet potuisset, vt existimaret, illud non tam procul à die 21. posse recedere ante annum 20005. quod mihi quoq; per imprudentiam contrigisse, ingenuè fateor: propterea quòd non omnium præcedentium annorum æquinoctia supputaueram.

12. QVOD deinde me arguis, quòd dixerim, æquinoctium medium præcedere, aut sequi tanto tempore, quantum satis est, vt Sol motu suo vero arcum æquationis præcessionis æquinoctiorum percurrat: vide ne tu hallucineris. Habeo enim pro mea sententia Erasmum Reinholdum, & Iosephum Moletium cum alijs Astronomis eruditis. Rationes autem tuæ, quibus eam oppugnas, nullius omnino momenti sunt, sicut nec tua solutio meæ obiectionis. quod beneuoli Lectoris iudicio relinquo. Neque enim alias simul fieret æquinoctium verum ac medium, quando prosthaphæresis æquinoctiorum nulla est. quod omnibus Astronomis repugnat. Eadem fermè ratione non rectè me reprehendis, quòd scripserim, æquationem Solis nūquam duos gradus continere. Considera, oro te, tabulas Prutenicas aliquantò
at-

attentius: Et si æquationem orbis vnquam continere duos gradus deprehenderis, libenter dabo manus. Sed nunquam hoc inuenies: licet aliquando æquatio orbis per partem proportionalem correctâ duos gradus superet: quod contra nos nihil facit, quia de æquatione Solis, quæ in tabula reperitur, locuti sumus: quemadmodum etiam maxima æquatio præcessionis æquinoctiorum in ipsâ tabulis ponitur Gr. 1. Min. 10. Sec. 22. Ter. 30. quicquid sit de eius correctione.

3. DENIQUE quòd putas me falli, cum doceo, noui lunia peractis annis $312\frac{1}{2}$. vno die sedes suas in Calendario anteuertere, & non elapsis annis 304. egregiè tu ipse falleris, non ego, vt nuper in Responsione ad conuicia, & calumnias Iosephi Scaligeri in Calendarium Gregorianum Moguntiaë impressa, à pag. 13. vsque ad pag. 22. pluribus verbis comprobauî. Nam si mensis Lunarijs complectitur dies 29. Hor. 12. Min. 44. Sec. 3. Ter. 10. Quart. 48. vt volunt tabulæ Prutenicæ; Lunares menses 235. conficiunt dies 6939. Hor. 16. Min. 32. Sec. 27. Ter. 18. Quart. 0. Cum ergo anni 19. Solares constent diebus 6939. Hor. 18. deficient 235. menses Lunares à 19. annis Solaribus Hor. 1. Min. 27. Sec. 32. Ter. 42. Atque hoc spatium temporis anticipat Luna sedes suas in 19.

annis. Vbi etiam nescio, quid tibi in mentem venerit, vt diceres, in alijs annis Iulianis, qui per auctiōem 76. annorum non surgunt, licet idem aureus numerus currat, anticipationem Nouiluniorum notari non posse: cum tamen hic notauerim anticipationem in 19. annis. Hinc ritē subducto calculo, Luna in annis $312\frac{1}{2}$. anteuertet sedes suas. Hor. 23. Min. 59. Sec. 53. Ter. 5. quæ à die integro deficiunt solum Hor. 0. Min. 0. Sec. 6. Tert. 55. duntaxat.

POSITA eadem magnitudine mensis Lunarī dierum 29. Hor. 12. Min. 44. Sec. 3. Ter. 10. Quart. 48. secundum easdem tabulas Prutenicas: & subducto eodem calculo, deprehendes, Lunam in annis 304. anticipare sedes suas horas tantummodo 23. Min. 20. Sec. 43. Ter. 12. quæ à die integro, id est, ab horis 24. deficiunt Hor. 0. Min. 39. Sec. 16. Ter. 48. quæ vt anticipentur, requiruntur adhuc anni 8. & eò amplius. Nonne vides, Germanne, Lunam verius anticipare vnum diem in annis $312\frac{1}{2}$. quàm in annis 304? Lege, quæso, responsionem meam supra dictam. Ibi enim intelliges etiam causam, cur Hipparchus, quem turba Computistarum sequitur, asseruerit, anticipationem vnus diei fieri in 304. annis. Quin etiam cognoscēs, Nouilunia non posse anticipare vnum diem in annis 304. nisi ponas ea in vna enneade-

neadecateride anticipare hor. $1\frac{1}{2}$. quod falsum esse supra diximus.

ATQUE haecenus satisfactum esse credo insignibus illis erroribus, quos mihi affinxisti: nullos enim esse ostendi. Nam quod 5. illa Plenilunia Paschalia, quæ cap. 8. re- censens, præueniant non nihil æquinoctium verum, error censendus non est, cum Ecclesia verum æquinoctium non obseruet: satis est quod illa Plenilunia diem 21. Martij æquinoctio destinatum insequantur. Quod etiam Lunæ xiiij. quas cap. 9. enumeras, plus æquo Plenilunia Paschalia anteuertant; id ex imperfectione cycli prouenit: quem tamen defectum plerumque littera Dominicalis compensat, vt in Explicatione Calendarij diximus.

4. SED examinemus iam doctrinam tuam in tuo Calendario nouo, vt omnes intelligant, illud non omni labe carere, vt tu prædicas. Principio quæro ex te, quæ inuentio sit illa ante cap. 7. in inuestigatione diei æquinoctij, de numeris horarum lineola notatis. Nonne hæc res ansam præbet typographis innumerabilium errorum, cum facile lineolam aliquam omittere possint, vel apponere vbi opus non est? Sanè hoc mihi ouerile videtur inuentum. Oportuisset te tradere regulam, qua cognosceretur, quibusnam numeris apponenda sit lineola, &

quibus non: vt quilibet errata, si quæ forte à Typographo commissa fuerint, posset emendare, quod non fecisti: Expende diligenter tabulas nostri Calendarij, & inuenies semper rationem, qua construuntur. Adde, quod contraria illæ lineolæ docent: ita vt per illas reperiatur idem æquinoctium in aliquibus annis contingere in duobus diebus diuersis, si tuum præceptum seruetur. Vt enim ex innumeris exemplis vnum proferamus. Anno 1900. æquinoctium in tuo Calendario notatur die 20. hor. 22. Martij. At si sumamus annum 1800. cum 100. in latere, vt fiant 1900. fiet idem æquinoctium die 19. hor. 22. quia cum hor. 22. notata sit lineola, accipiendus est dies vnitatis minor, vt præcipis. Videsne, quàm malè sibi consentiant tabula illa, & præceptum tuum? Cur non animaduertisti tam insignem repugnantiam? Puderet me, si simile quid in meis regulis inueniretur.

15. EODEM ferè vitio laborat regula tua cap. 15. ad inueniendum aureum numerum æquatum. Cum enim quibusdam numeris æquationū affigas punctum, vt videlicet sumatur tunc aureus numerus æquatus xiiij. pro 14. quis non videt, rem hanc mille periculis esse expositam: cum facile possit omitti punctum, vel apponi, vbi opus non est? Quare non docuisti, quibusnam numeris, æqua-

æquationis affigendum sit punctum, & quibus non; ut videlicet studiosus Lector notare posset errata, quæ fortasse hac in re negligentia Typographi irrepperint; Nihil profectò de hac incuria excusationis habere potes. Sed dic nobis, Germanne, cur tibi tanto pere placet aureus ille tuus numerus æquatus? Mihi certè non probatur, cum nec sit aureus numerus, neq; Epacta, sed numerus casu, & non arte inter aureos numeros Calendarij insertus, licet illum ex adiectione alterius numeri ad aureum numerum procrees. Cur non eadem ratione Epactæ Calendarij Gregoriani dici possunt aurei numeri æquati? Ut enim tui numeri æquati constantur ex numeris aureis ordinarijs, & quibusdam numeris additis: ita quoq; Epactæ componuntur ex eisdem aureis numeris ordinarijs, & quibusdam alijs numeris adiectis, ut in Computo Ecclesiastico docui. Et quidem longè facilius Epactæ ita componuntur, quam tui aurei numeri æquati; quippe cum certam regulam præscribere nequiveris, qui nam numerus æquationis in hoc, vel illo centesimo assumi debeat. Atq; hæc fortassius causa fuit, cur ultra annum 4900. non progressus es. Deinde Epactæ serie naturali progrediuntur in Calendario tui autem numeri aurei æquati valdè inordinate per mensum dies saltant. Atq; inter alias
ab-

absurditates aureus tuus numerus æquatus xiiij. harmoniam Nouiluniorum valde perturbat in Martio. Nam in annis, in quibus aureum numerum xiiij. diei 8. Martij adscriptum assumendum doces, Lunatio incipiens die 5. Februarij, quæ terminatur die 7. Martij, continet dies 31. atq; in annis bissextilibus dies 32. at Lunatio, cuius initium est in die 8. Martij, & finis 4. Aprilis, complectitur dies tantummodo 28. quæ omnia naturæ mensium repugnant, cum nullus continere debeat plures dies quàm 30. neque pauciores quam 29. exceptis nonnullis Lunationibus initium habentibus in Februario, & finem in Martio, quæ necessario in annis bissextilibus propter diem intercalarem, constant diebus 31. Sed numquam 32. vt in tuo Calendario contingit. Vides ergo, quam malè agatur cum tuis numeris aureis æquatis, cum tantam absurditatem ac monstra pariant. Sed si rectè conijcio, video te aureum illum numerum xiiij. octauo diei Martij adscripsisse, hanc solam ob causam, ne videlicet, omnia Paschata æquati aurei numeri 14. in Aprilem cadant, sed quædam ex illis in Martio celebrentur: quæ tamen in re sæpenumero contra Decreta Patrum Plenilunia Paschalia exhibes in vltimo mense, hoc est, ante diem 21. Martij æquinoctio deputatum, vt in sequenti tabella perspicuū est.

Anni

Anni Domi- ni.	Aur nu- me- ri.	Epa- ctæ.	Plenil. Pasch. Cal. Gregoriani.		Aureus numer. æquat. Germā	Plenil. Pasch. Cal. Germani.	
			D. H. M.	Més.		D. H. M.	Més.
1845.	3	xxiiij.	22.19.32.	Mar.	xiiij.	20. 19. 32.	Mar.
1864	3	xxiiij.	22.12.10.	Mar.	xiiij.	20. 12. 10.	Mar.
3230.	1	xxiiij	19. 9.30.	Apr.	xiiij.	20. 20. 26.	Mar.
3249.	1	xxiiij	19. 2. 1.	Apr.	xiiij.	20. 13. 17.	Mar.
3268.	1	xxiiij	18.18. 33.	Apr.	xiiij.	20. 15. 49.	Mar.
3287.	1	xxiiij	19. 11. 6.	Apr.	xiiij.	20. 22. 22.	Mar.
3344.	1	xxiiij	19.12.43.	Apr.	xiiij.	19. 23. 59.	Mar.
3534.	1	xxij	22.21.24.	Mar.	xiiij.	20. 21. 24.	Mar.
3553.	1	xxij	22.13.56.	Mar.	xiiij.	20. 13. 56.	Mar.
3572.	1	xxij	22. 6. 28.	Mar.	xiiij.	20. 6. 28.	Mar.
3610.	1	xxiiij.	22. 15. 33.	Mar.	xiiij.	20. 15. 33.	Mar.
3629.	1	xxiiij.	22. 6. 38.	Mar.	xiiij.	20. 6. 38.	Mar.
3648	1	xxiiij.	22. 0. 38.	Mar.	xiiij.	20. 0. 38.	Mar.
3667.	1	xxiiij.	22.17. 11.	Mar.	xiiij.	20. 17. 11.	Mar.
3686.	1	xxiiij.	22. 9. 43.	Mar.	xiiij.	20. 9. 43.	Mar.
3800	1	xxj.	24. 11.58.	Mar.	xiiij.	20. 12. 58.	Mar.
3838.	1	xxj.	23.22.3.	Mar.	xiiij.	20. 22. 3.	Mar.
3857.	1	xxj.	23.16.45.	Mar.	xiiij.	20.16.45.	Mar.
3876.	1	xxj.	23. 7. 8.	Mar.	xiiij.	20. 7. 8.	Mar.
4813.	7	xxiiij.	21. 7. 57.	Mar.	xiiij.	20. 7. 57.	Mar.
4832.	7	xxiiij.	21. 0. 30.	Mar.	xiiij.	20. 0. 30.	Mar.
4851.	7	xxiiij.	21.17.2.	Mar.	xiiij.	20. 17. 2.	Mar.
4870	7	xxiiij.	21. 9. 35.	Mar.	xiiij.	20. 9. 35.	Mar.
4889	7	xxiiij.	21. 2. 7.	Mar.	xiiij.	20. 2. 7.	Mar.
5022.	7	xxij	22.21.54.	Mar.	xiiij.	20. 21. 54.	Mar.
5041.	7	xxij	22.14.28.	Mar.	xiiij.	20. 14. 28.	Mar.
5060	7	xxij	22. 6. 59.	Mar.	xiiij.	20. 6. 59.	Mar.
5079	7	xxij	22.23.31.	Mar.	xiiij.	20. 23. 31.	Mar.
5098	7	xxij	22.16.4.	Mar.	xiiij.	20.16.4.	Mar.

VIDESNE, in omnibus istis annis Plenilunia Paschalia Calendarij Gregoriani spectare ad primum mensem; cum diem 21. Martij æquinoctio deputatum insequantur: in tuo vero Calendario pertinere ad vltimum mensem; quippe quæ eundem diem 21. Martij præcedant? Perperam ergo pro numero aureo æquato 14. depressisti per vnum diem in Martio numerum xiiij. diuerso charactere notatum; cum omnia Plenilunia aurei numeri æquati 14. secundum tuam æquationem æquinoctij veri, Paschalia sint in Aprili. Atq; in hos errores aureus tuus numerus æquatus xiiij. te conjicit.

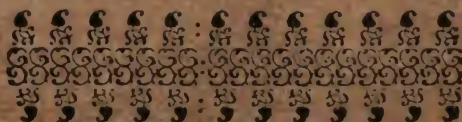
SED inspice etiam sequentem tabellam, in qua alios committis errores, propter eandem æquationem tuam veri æquinoctij, exhibendo nimirum Plenilunium Paschale vel in vltimo mense, hoc est, non post æquinoctium Ecclesiasticum, aut post diem 21. Martij, vt par est: vel certe in Aprili, vno scilicet mense tardius, quàm in Calendario Gregoriano.

GERMANNI.

31

Anni Domi- ni.	Aur nu- me- ri.	Epa- ctz.	Plenil. Pasch. Cal. Gregoriani.		Aureus numer. æquat. Germā	Plenil. Pasch. Cal. Germani.	
			D. H. M.	Mēs.		D. H. M.	Mēs.
1712	3	xxij	21.22.50.	Mar.	3.	20.22.50.	Mar.
1723.	14.	xxij.	21.3.41.	Mar.	14.	18.16.25.	Apr.
1788.	3	xxij	21.18.0.	Mar.	3.	20.18.0.	Mar.
1913.	14.	xxij	21.1.6.	Mar.	14.	18.13.50.	Apr.
1932.	14.	xxij	21.17.38.	Mar.	14.	18.6.22.	Apr.
1951.	14.	xxij	22.10.51.	Mar.	14.	18.23.35.	Apr.
1970	14.	xxij	22.3.23.	Mar.	14.	18.16.7.	Apr.
1989.	14.	xxij	21.19.16.	Mar.	14.	18.8.0.	Apr.
2008	14.	xxij	21.11.48.	Mar.	14.	18.0.32.	Apr.
2027.	14.	xxij	22.4.21.	Mar.	14.	18.17.5.	Apr.
2046	14.	xxij	21.20.53.	Mar.	14.	18.9.37.	Apr.
3439.	1	xxij.	22.10.41.	Mar.	25.	18.23.25.	Apr.
3507.	12.	xxij.	21.16.10.	Mar.	xxv.	18.4.54.	Apr.
3526.	12.	xxij.	21.8.42.	Mar.	xxv.	17.21.26.	Apr.
3545.	12.	xxij.	21.1.15.	Mar.	xxv.	17.13.59.	Apr.
3583.	12.	xxij.	21.10.20.	Mar.	xxv.	17.23.4.	Apr.
4403	15.	xxij.	21.16.45.	Mar.	14.	19.5.29.	Apr.
5155.	7	xxj.	23.17.41.	Mar.	14.	19.6.25.	Apr.
5459.	7	xx	24.19.20.	Mar.	14.	19.8.4.	Apr.
5516.	7	xx	24.19.58.	Mar.	14.	18.8.42.	Apr.
5611.	7	xx	25.6.40.	Mar.	14.	19.19.24.	Apr.

IN hisce annis omnibus, duobus exceptis, Plenilunia tua Paschalia non solum in Aprilem cadunt, quæ in Martio contingunt in Calendario Gregoriano : verum etiam quatuor ex illis ultra terminum, quem Patres, & Concilia nobis præscripserunt, id est, post diem 19. Aprilis, excurrunt. Et quidem in anno 4403. vbi littera Dominicalis tibi est D. Pascha celebrandum propolis die 19. Aprilis ante Plenilunium medium.

SED vt ad tuos aureos numeros æquatos reuertamur, introspeciamus penitus eorum tabulam cap. 15. libri tui, & expendamus, num arte, & non casu potius à te constructa sit. Mihi certè non videtur ad normam, ac rationem Lunationum esse confecta, immo ei omnino contraria.

Cum enim Nouilunia, vt vis, anticipent vnum diem in 304. annis, æquanda e- rat Luna trecētesimo quo- que anno, quod tu nequa- quam præstitisti: quia so- lum hisce annis 1800. 3100 3400. 3800. 4700. 5000. 5300. eam equasti quorum sequens quisque proximè præcedentem non supe- rat 300. annis, sed annus quidē 3100. annum 1800. superat 1300. annis: at an- nus 3800. annū 3400. an- nis 400. annus verò 4700. excedit annū 3800. annis 900. Immò quod magis mirum est, neque habuisti semper rationem centesi- morum bissextilium: quo- rum vtrumq; homine Ma- thematico indignum est. Verum rem ita se habere, planè percipies ex sequēti tabula, si prius te docuero, qua ratione Luna trecen- tesimo quoq; anno æquā- da sit, non neglectis cen- tesimis annis bissextilibus:	Dies mē- sis Mar- tij.	Aur. num. æ- quati in Mar- tio.
	1	20
	2	9
	3	28
	4	17
	5	6
	6	xxv. 25
	7	14
	8	xliij. 3
	9	22
	10	11
	11	30
	12	19
	13	8
	14	27
	15	16
	16	5
	17	24
	18	13
	19	2
	20	21
	21	10
	22	29
	23	18
	24	7
	25	26
	26	15
	27	4
	28	23
	29	12
	30	1
	31	20

vt in explicatione Calendarij fufius docui.

1. QUANDO igitur centefimo aliquo anno dies intercalaris omittitur, & Luna æquatione non indiget, fiunt Nouilunia vno die tardius.

2. QUANDO verò anno aliquo centefimo dies intercalaris non omittitur, fed Luna indiget æquatione, Nouilunia per vnum diem afcendunt.

Num addē- di fecūdum Germanū	Vbi Germā nus Lunam æquat.	Cente- simian ni.	Vbi fieri de- beat æqua- tio Lunæ.	Numeri ad- dendi fecū- dum nos.
II	*	1800. B	+	II
0		1900		0
0		2000. B		0
19		2100	*	0
19		2200		19
8		2300		8
27		2400	*	8
27		2500		27
16		2600		16
5		2700	*	16
5		2800		5
24		2900		24
13		3000	*	24
24	*	3100. B		24
13		3200		13
13		3300. B	*	24
24	*	3400. B		24
13		3500		13
13		3600. B	*	24
2		3700		13
13	*	3800. B		13

Num. addē- di secūdum Germanū	Vbi Germā- nus Lunam æquat.	Cente- sinian ni.	Vbi fiet de- beat æqua- tio Lunæ.	Numeri ad- dendi secū- dnin nos.
2		3900	*	13
21		4000		2
21		4100		21
10		4200	*	21
29		4300		10
29		4400		29
18		4500	*	29
7		4600		18
18	*	4700. B		18
7		4800	*	18
7		4900. B		18
7	*	5000		7
7		5100. B	*	18
7		5200. B		18
18	*	5300. B		18
7		5400	*	18
7		5500		18
7		5600		7

3. QUANDO deniq; & dies intercalaris omittitur centesimo aliquo anno, & Luna æquatione indiget: vel neque dies intercalaris omittitur, neq; Luna æquatione indiget, Nouilunia neque ascendunt neque descendunt, sed eisdem diebus, quibus antea, contingunt.

HÆC præcepta si obseruentur, facilis erit constructio tabulæ numerorum, qui ad aureos numeros adijciendi sunt, vt consulentur

numeri aurei æquati. In præcedenti tabula perspicue apparet, te superiora tria præcepta non semper seruasse. Signum porro * illis annis centesimis, in quibus Luna æquatur, apposuiamus. Item annis centesimis, qui bissextiles sunt, litteram B, in quibus nimirum dies intercalaris non omittitur, ascriptam habes. Præposuimus quoq; huic tabule mensem Martium cum tuis numeris aureis æquatis.

VERVM docebo te paulò diligentius, quo pacto numeri eruendi sint pro indagatione aureorum numerorum æquatorum. Quoniam annus 1800. habet 11. apponemus 0. anno 1900. per 1. præceptum; quia cum hoc anno dies intercalaris omittatur, & Luna æquatione non indigeat, descendit Nouilunia: ac propterea, existente aureo numero 1. anno 1805. fuit aureus numerus æquatus 12. & anno 1900. erit 1. vno die infra numerum 12. Quia vero anno 2000. dies intercalaris non omittitur, & Luna æquatione non indiget, retinebimus 0. iuxta 3. præceptum. Similiter quia anno 2100. & dies intercalaris omittitur, & Luna æquanda est, retinebimus rursus 0. secundum idem 3. præceptum: ut existente aureo numero 1. æquatus aureus numerus sit quoq; nec tamē tu habeas numerum 19. addendum aureo numero 1. & æquatum aureum numerum

20. infra 1. ac proinde Nouilunia cogas descendere. Rursus quia annus 3200. habet numerum 13. & sequenti centesimo 3300. dies intercalaris non omittitur, sed Luna æquatione opus habet, ascendit Nouilunia, ut vult 2. præceptum, per vnum diem, ideoque assumendus est numerus 24. addendus ad aureum numerum 1. cum tu tamen cogas eadem descendere, contra Nouiluniorum rationem, quia retines numerum addendum 13. ut facias aureum numerum æquatum xiiij. Aut igitur Nouilunia non anticipant vnum diem in 304. annis; quod nō concedes, cum sit contra Hipparchum, & omnes computistas; aut certè errasti in notandis numeris, qui addendi sunt aureis numeris ordinarijs, ut conficiantur aurei numeri æquati. Ex his non erit difficile intelligere, quamam arte numeri secundum nos addendi sint collecti.

UT autem videas, rectius monstrari Nouilunia, si numeros aureos æquatos indagasses, ut proximè tradidimus, perpende 3. exēpla, quæ sequuntur. Anno 2109. aureo numero 1. facis æquatum aureum numerum 30. quem nos 1. statuimus. Exhibet autem calculus Nouilunium in Martio die 28. hor. 13. quod tu in diem 31. reijcis: nos autem rectius in diem 30.

ITEM anno 5244. aureo numero 1. tibi

aureus numerus æquatus est 8. iuxta diem 13. Martij collocatus: nobis autem numerus aureus æquatus est 19. iuxta diem 12. Martij positus. Calculus dat Nouilunium die 11. hor. 3. Martij, ad quod propius accedit Nouilunium nostri aurei numeri æquati, quam tui.

RVRVS anno 3648. aureo numero 1. cōstituis aureum numerum æquatum xiiij. iuxta diem 8. Martij: nos vero habemus æquatum aureum numerum 25. iuxta diem 6. Martij. Cum ergo calculus offerat Nouilunium in Martio die 5. hor. 6. clarè perspicias, huic Nouilunio magis accedere diem 6. quā 8. Et fanè huius Lunationis plenilunium incidit in diem 20. hor. 1. Martij, ante æquinoctium Ecclesiasticum. Tuum ergo Pascha, quod in Martio celebras, spectat ad vltimum mensem. Vide ergo, quam malè cum tuo aureo numero xiiij. æquato agatur. Idem experiri licebit in alijs annis centesimis, in quibus nostri numeri, per quos æquati aurei numeri conficiuntur, à tuis differunt. Semper enim nostrorum aureorum numerorum æquatorum Nouilunia propius ad Nouilunia, quæ per calculum inueniuntur, quā tuorum, accedunt.

SATIS ne igitur mi Germanne, perspectum nunc habes, Calendarium istud tuum, quod tu tantopere iactas, cuius aura vsque adeo